

Radicalment, Manuel de Pedrolo

L'home envoltat de papers, i de llibres, l'escriptor incombustible, cosmogònic, amant declarat de la llengua catalana, creador d'una obra amb pics de veritable grandesa, va ser bandejat

Podríem arrufar el nas i dir que això dels anys dedicats és bo-rumballa, que per què enguany sí i l'anterior no, que per què aquest autor i no aquell altre, que no saltres som entesos i intensos i refinats i que estem per sobre d'aquestes coses etcètera. Ho podríem dir i, fins i tot, potser, alguna vegada se'ns ha escapat.

El fet, però, constatable i per sobre d'esnobismes, és que aquesta mena de commemoracions sovint tornen a posar sobre la taula autors que ens formen la llista d'imprescindibles però que, potser, la rutina de les hores i del temps que passa i del donar-los per sabuts havia deixat aparcats a la prestatgeria. I que, gràcies precisament a l'efemèride, se'n multipliquen reedicions, es revisiten, se'n fan estudis, referències, exposicions, debats, teatre, de tot.

Aquesta setmana, per exemple, ara quan sortirà publicada la revista, coincidiran tot d'actes pedrolians al País Valencià. Organitzats per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, per la Universitat de València, per les Comissions Obreres, per Acció Cultural del País Valencià. A Castelló de la Plana, a València, a Sueca. Pots ser n'hi ha més. Sortosament, no les sabem mai totes, les coses que passen en aquesta terra. I, també sortosament, resulta que elles, les coses que fa la gent, se salten amb natural alegria i sense escarafalls les ratlles autonòmiques que amb tanta mala traça malden per compartimentar-nos llengua, cultura i país.

Benvingudíssim sigui, per tant, l'any dedicat (i benvingudíssims entusiasme i sapiència de la seva comissària, l'escriptora Anna Maria Villalonga), que ens ha fet sortir de nou a la palestra l'obra i el pensament, el compromís que mai no va acceptar suborns, l'acció literària i cívica, la grandesa de Manuel de Pedrolo.

La grandesa, sí.

Quan, l'any 1986, feia repàs d'obra feta, va anotar al seu diari (és que no es

cansava mai d'escriure? És que no dormia mai, aquest home de bigoti espès, gest expressiu i cigarreta, llibres?) les obres seves que "salvaria" (dit així, entre cometes). Deixant a banda tot el cicle del *Temps obert*, el del Daniel Bastida, n'hi van sortir vint-i-una de les setanta-tres que tenia. Amb *Acte de violència* o *Totes les bèsties de càrrega* o *Procés de contradicció suficient*. Oitant. I déu n'hi do. Però me n'hi falten.

És clar que cadascú, a mesura que viu i que llegeix, va bastint el seu particular cànon d'evocacions i d'excel·lències. No sé què donaria per sentir-n'hi els arguments, que segur que en tenia. I per defensar-li inclusions. *Joc brut*, per exemple, per què no hi ha *Joc brut* a la llista? O també, sí, el *Mecanoscrit del segon origen*.

Alguns, en aquella maniobra tristíssima que es va trenar entre els "ara no toca" i els "ese no", van decretar que Pedrolo no existia, o que, en tot cas, ja que la seva popularitat n'impedia l'esborra-

da dràstica, que era autor d'un sol llibre, el *Mecanoscrit*. La jugada, a més de reduir, d'eliminar de fet la vastíssima producció pedroliana (amb les novel·les ...i, dins de les novel·les, els gèneres— i el teatre i la poesia i els articles i les traduccions i tot), es va combinar amb el displicent desdeny de l'aventura apocalíptica de l'esplèndida Alba, bruna i prenyada: perquè una novel·la juvenil, ja se sap, oi? Oi? Sí? Proveu d'escriure'n una, vinga, proveu-ho, i que agradi tant, i que connecti, i que tingui fons i deixi petjada. Proveu-ho, sí, i després digueu-ne "novel·leta", del *Mecanoscrit*.

En fi, Manuel de Pedrolo (ferreny, somrient, crític, impertinent, d'esqueres, independentista), l'home envoltat de papers, i de llibres, l'escriptor incombustible, cosmogònic, amant declarat de la llengua catalana, creador d'una obra amb pics de veritable grandesa, va ser bandejat. Ja fos per silenci directe, ja fos per infamació indirecta, ens el van intentar difuminar, fins i tot esborrar. Va ser una maniobra idèntica a la que es va perpetrar amb un altre imprescindible, l'Ovidi Montllor. Ho explicava la Patrícia Gabancho al pròleg de la quadrilogia *La terra prohibida* (Comanegra): "Això no va ser casual, va ser induït: va ser part d'una programació conscient per part del règim", dins del procés d'aculturació, d'alienació i de substitució.

Per sort (sort per a nosaltres, que els continuem llegint/sentint i sort també per a l'art en concret i en general), el temps ho va posant tot a lloc. Ben mirat, els silencis mediàtics o acadèmics, les displicències, parlen més de les incapacitats dels perpetradors, de les seves servituds, que no pas de les obres que pretenen apartar. Són faves comptades: els noms dels censors, dels mestretífics partidors d'estigmes, s'efumen; l'obra perdura.

Esriptora



NÚRIA
CADENES